

УДК 658.155.2

Аналітичне забезпечення управління розподілом прибутку підприємства

Горошанська О.О.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, аналізу та страхування
Харківського державного університету харчування та торгівлі

Кащена Н.Б.

кандидат економічних наук, доцент,
професор кафедри фінансів, аналізу та страхування
Харківського державного університету харчування та торгівлі

У статті доведено необхідність підвищення ефективності управління розподілом прибутку і проведення поглиблених аналітичних досліджень для забезпечення об'єктивності пропорцій розподілу створеного прибутку і досягнення оптимальності в задоволенні інтересів суб'єктів господарювання, найманих працівників та власників бізнесу. Наведено авторську позицію щодо вирішення наявних проблемних питань у контексті теорії та практики аналітичного забезпечення підтримки управлінських рішень щодо розподілу прибутку підприємства. Визначено етапи розподілу прибутку; чинники, що впливають на пропорції спрямування прибутку на капіталізацію та споживання; показники оцінки структури розподілу прибутку. Запропоновано власне бачення розв'язання проблеми оцінювання ефективності управлінських рішень щодо розподілу чистого прибутку та їх впливу на фінансовий стан підприємства.

Ключові слова: прибуток, розподіл, аналітичне забезпечення, управління, капіталізація прибутку.

Goroshanskaya E.A., Kashchena N.B. АНАЛИТИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ УПРАВЛЕНИЯ РАСПРЕДЕЛЕНИЕМ ПРИБЫЛИ ПРЕДПРИЯТИЯ

В статье обоснована необходимость повышения эффективности управления распределением прибыли и проведения углубленных аналитических исследований для обеспечения объективности пропорций распределения полученной прибыли и достижения оптимальности в удовлетворении субъектов хозяйствования, наемных работников и владельцев бизнеса. Предложены пути решения существующих проблемных вопросов теории и практики аналитического обеспечения поддержки управленческих решений по распределению прибыли предприятия. Определены этапы распределения прибыли; факторы, влияющие на пропорции направления прибыли на капитализацию и потребление; показатели оценки структуры распределения прибыли. Внесены предложения по решению проблемы оценки эффективности управленческих решений по распределению чистой прибыли и их влияния на финансовое состояние предприятия.

Ключевые слова: прибыль, распределение, аналитическое обеспечение, управление, капитализация прибыли.

Goroshanskaya E.A., Kashchena N.B. ANALYTICAL SUPPORT OF PROFITS DISTRIBUTION MANAGEMENT OF THE ENTERPRISE

The unity and separate contradictions of the existing scientific views on the management of profits, the factors of their changes and the system of indices of the effectiveness evaluation of this process is considered in the research paper; it allows forming an author's position about the solution of existing problem issues from the point of view of improving the quality of analytical support for profits distribution management. The distribution of net profit of an enterprise is proposed to implement with taking into account external and internal factors of influence on the proportion of its distribution. The system of indices for profit distributing estimation and its influence on the financial state of the enterprise is formed; the implementation of this system will provide analytical support for decision-making with improving the target structure of profits distribution. The proposed proposals will allow the enterprise to formulate the specific type of profit distribution policy.

Keywords: profit, distribution, analytical support, management, capitalization of profits.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Ефективність функціонування підприємства в сучасному бізнес-середовищі, добробут його власників та найманих працівників залежать не лише від обсягу створеного прибутку, а й від оптимізації напрямів

його розподілу. Необґрунтований розподіл створеного прибутку спричиняє втрати вже досягнутих позицій, погіршує перспективи розвитку і формує внутрішні негативні тенденції у фінансово-господарській діяльності підприємства навіть за сприятливих умов

зовнішнього середовища. Для уникнення цих проблем і забезпечення гармонізації інтересів суб'єктів господарювання, найманих працівників та власників бізнесу вкрай необхідним є ефективно управління розподілом прибутку підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемні питання розподілу та використання прибутку, підвищення якості управління цим процесом та методичного інструментарію аналізу цільового спрямування створеного прибутку є предметом пильної уваги таких вітчизняних та зарубіжних науковців, як: О.Б. Антоненко, В.В. Бабич, І.О. Бланк, Ю. Брігхем, С.Ф. Голов, Г.Г. Кірейцев, О.Я. Корпан, В.І. Кузь, М.В. Макарова, Т.Ю. Мельник, Н.Л. Правдюк, І.А. Панченко, А.М. Поддєрьогін, Н.В. Прохар, Г.В. Савицька, Ю.С. Цал-Цалко, С.О. Шарманська, О.Є. Ширягіна та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на велику кількість наукових публікацій у контексті підвищення якості аналітичного забезпечення управління процесом розподілу прибутку та прийняття ефективних управлінських рішень з оптимізації пропорцій спрямування чистого прибутку на задоволення потреб суб'єкта господарювання та власників, деякі теоретичні та методичні питання, що стосуються аналізу використання і розподілу прибутку підприємства, залишаються недостатньо розглянутими, а отже, потребують подальшого поглибленого вивчення.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає в обґрунтуванні методичного інструментарію оцінки розподілу прибутку для оптимізації напрямів його цільового спрямування і підвищення якості аналітичної підтримки управлінських рішень.

Виклад основного матеріалу дослідження. Прибуток є головною метою та критерієм ефективної діяльності підприємства, виступаючи основним джерелом забезпечення фінансових потреб підприємства. Розмір прибутку безпосередньо впливає на його фінансовий стан і подальший розвиток. Значна роль прибутку в розвитку підприємства, у забезпеченні інтересів його власників і персоналу, а також держави визначає необхідність ефективного і безперервного управління ним.

Управління прибутком являє собою процес пошуку і прийняття управлінських рішень щодо його формування, розподілу і використання на підприємстві.

Одним із напрямів управління прибутком підприємства є забезпечення раціонального

його розподілу. Розподіл прибутку – це важливий економічний важіль, що забезпечує гармонізацію економічних інтересів держави, підприємства як господарюючого суб'єкта ринку та його трудового колективу. Порядок розподілу прибутку підприємства визначається чинним законодавством і залежить від форми власності й організаційно-правового статусу підприємства.

Дослідження показали, що розподіл прибутку здійснюється у два етапи (рис. 1).

На першому етапі учасниками розподілу є підприємство та держава. Пропорція розподілу прибутку між державою і підприємствами визначається податковою політикою держави щодо суб'єктів господарювання. Ця політика реалізується у сумі податку, що сплачується за рахунок прибутку, у визначенні об'єкта оподаткування, ставки оподаткування, у порядку надання податкових пільг.

Другий етап – це розподіл чистого прибутку на капіталізовану та спожиту частини.

Вважаємо, що капіталізована частина чистого прибутку підприємства охоплює:

- збільшення зареєстрованого (пайового) капіталу;

- збільшення резервного капіталу. Резервний (страховий) капітал створюється для покриття потенційно можливих збитків підприємства, виплати

дивідендів за привілейованими акціями, погашення заборгованості у разі ліквідації підприємства тощо. Розмір резервного капіталу в господарських товариствах указується в установчих документах і не повинен бути менше 25% зареєстрованого капіталу (ч. 4 ст. 87 ГК [1], ст. 14 Закону № 1576 [2]). При цьому установчими документами госптовариства повинні бути передбачені щорічні відрахування до резервного капіталу в розмірі не менше 5% чистого прибутку товариства. Акціонерні товариства формують резервний капітал у розмірі не менше 15% зареєстрованого капіталу шляхом щорічних відрахувань за рахунок чистого прибутку товариства або нерозподіленого прибутку (ст. 19 Закону № 514 [3]);

- інші цілі, пов'язані з виконанням соціальних програм і розширенням виробництва.

До спожитої частини чистого прибутку підприємства пропонується відносити:

- обсяг виплачених дивідендів. Дивідендами називається частина чистого прибутку, розподілена між власниками згідно із часткою їх участі у власному капіталі підприємства (п. 4 П(С)БО 15);

Рис. 1. Структурно-логічна модель розподілу прибутку підприємства

– покриття збитку минулих років, у т. ч. списання збитку від викупу капіталу у власників;
– інші напрями споживання прибутку.

Прибуток державних комерційних і комунальних унітарних підприємств розподіляється за затвердженим фінансовим планом з огляду на вимоги чинного законодавства (ч. 9 ст. 75, ч. 9 ст. 78 ГК). Напрями використання прибутку зазначеними підприємствами регламентовано нормами Положення № 1213 (п. 1 розд. IV). Так, прибуток цих підприємств може використовуватися на розвиток виробництва, матеріальне заохочення, виплату держдивідендів, створення інших фондів, відрахування до централізованого фонду [4].

Джерелом інформації про розподіл чистого прибутку є форма № 4 «Звіт про власний капітал». У статтях розділу «Розподіл прибутку» наводяться суми виплат власникам (дивіденди), дані про спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу та відрахування до резервного капіталу. Суб'єктами державного (комунального) сектору економіки у додаткових статтях наводиться інформація про суму чистого прибутку, що має бути сплачена до бюджету відповідно до законодавства, дані про спрямування прибутку до спеціальних (цільових) фондів та на матеріальне заохочення.

Якщо протягом звітного року не вся сума отриманого чистого прибутку була використана підприємством, то визначається нерозподілений прибуток, який показується в

балансі. Якщо підприємство отримало збиток від своєї діяльності, податки не сплачуються, розподіл прибутку не відбувається і в балансі відображається сума збитку непокритого у звітному періоді.

Для підвищення ефективності господарської діяльності дуже важливо, щоб розподіл чистого прибутку здійснювався з урахуванням інтересів усіх учасників бізнес-процесу. Важливим є оптимальне поєднання таких завдань:

- здійснення розподілу чистого прибутку відповідно до стратегічних і тактичних цілей підприємства;
- підвищення рівня добробуту власників підприємства шляхом реалізації дивідендної політики;
- забезпечення приросту ринкової вартості суб'єкта господарювання у коротко- та довгостроковій перспективах;
- підвищення інвестиційної привабливості підприємства;
- реалізація соціального розвитку підприємства;
- поповнення фінансових ресурсів суб'єкта господарювання;
- розвиток матеріально-технічної бази;
- підвищення рівня платоспроможності підприємства;
- зменшення ризиків підприємницької діяльності.

Ефективність управління розподілом

чистого прибутку підприємства залежить не лише від компетентності управлінського персоналу, а й від якості аналітичного забезпечення, яке створює інформаційне підґрунтя для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, виявлення ступеня їх реалізації.

Для обробки і дослідження економічної інформації про розподіл чистого прибутку підприємства використовуються як загальнонаукові, так і конкретно-наукові методи аналізу. Комплекс цих методів являє собою аналітичний інструментарій, доцільність і послідовність застосування якого має забезпечувати:

- оцінку ступеня виконання плану і динаміки розподілу створеного прибутку і прибутку, що залишається у розпорядженні підприємства (чистого прибутку);

- дослідження внутрішніх та зовнішніх чинників, що впливають на розподіл прибутку підприємства;

- структурний аналіз розподіленого чистого прибутку підприємства;

- кількісна оцінка чинників впливу на зміну капіталізованої та спожитої частин чистого прибутку;

- оцінку впливу прийнятих управлінських рішень щодо розподілу чистого прибутку на фінансовий стан підприємства.

Дослідження розподілу прибутку здійснюється за допомогою вертикального і горизонтального аналізу.

Горизонтальний (у часі) аналіз передбачає порівняння даних звітного періоду з даними попереднього періоду. В основу цього аналізу покладено обчислення базисних темпів зростання.

Вертикальний (структурний) аналіз спрямований на визначення структури розподілу чистого прибутку з виявленням впливу кожного напрямку розподілу на результат у цілому. Обов'язковим елементом аналізу слугують динамічні ряди цих величин, що дає можливість передбачати та прогнозувати структурні зрушення в розподілі чистого прибутку підприємства.

Аналіз економічної літератури [5–11] свідчить про наявність різних підходів до обґрунтування пропорцій розподілу прибутку на капіталізовану та спожиту частини. Так, О.Є. Ширягіною розроблено економіко-математичну модель оптимізації норми реінвестування прибутку підприємств, яка враховує динаміку відтворення чистого прибутку – його очікувану капіталовіддачу [5, с. 17].

На думку С.О. Шарманської, розроблення та прийняття управлінських рішень щодо розпо-

ділу прибутку підприємства повинні здійснюватися на основі: виявлення та ранжування інвестиційних потреб підприємства та відповідності їх сумарного обсягу величині прибутку, що може бути отриманий від операційної та інвестиційної діяльності; адекватності напрямів використання прибутку стратегіям розвитку підприємства (товарна стратегія, стратегія ціноутворення, стратегія стимулювання персоналу, інноваційна стратегія, стратегія скорочення виробничих затрат) для посилення впливу використання прибутку на конкурентоспроможність підприємницької діяльності. Також автором доведено доцільність виділення на дивіденди до 10% чистого прибутку [6, с. 14].

Встановлюючи норми розподілу створеного прибутку за напрямами та об'єктами, Т.Ю. Мельник пропонує враховувати внутрішні і зовнішні чинники, які впливають на пропорції розподілу прибутку. Одним із визначальних чинників, який впливає на управлінські рішення щодо пропорцій розподілу прибутку за різними напрямами та об'єктами, автор вважає знаходження підприємства на кривій життєвого циклу [7, с. 14].

Спираючись на наявні наукові розробки [5–11] та власні дослідження, нами запропоновано під час розподілу чистого прибутку враховувати наведені в табл. 1 та 2 чинники зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства.

Враховання наведених чинників впливу на пропорції розподілу чистого прибутку дасть змогу сформувати на підприємстві конкретний тип політики розподілу прибутку, який повністю задовольняє потреби, цілі й урахує можливості розвитку підприємства в майбутньому періоді.

Для оцінки оптимальності розподілу й ефективності використання отриманого підприємством прибутку вітчизняні науковці пропонують визначати різні за змістом показники. Так, Н.Ю. Єршова, А.О. Мірошніченко [12, с. 135] і Н.Л. Правдюк [13, с. 57] пропонують три блоки показників:

- 1) показники узагальнюючої оцінки ефективності розподілу прибутку (коефіцієнт оподаткування прибутку, коефіцієнт чистого прибутку, коефіцієнт капіталізації прибутку, коефіцієнт споживання прибутку);

- 2) показники оцінки ефективності використання капіталізованої частини прибутку (коефіцієнт інвестування прибутку, коефіцієнт резервування прибутку);

- 3) показники оцінки ефективності використання прибутку, спрямованого на спожи-

Таблиця 1

Зовнішні чинники впливу на пропорції розподілу чистого прибутку підприємства

№ з/п	Чинник	Коментар
1	Ринкова норма прибутку на інвестований капітал	Підвищення ринкової норма прибутку на інвестований капітал супроводжується тенденцією збільшення частки капіталізованої частини прибутку
2	Вартість зовнішніх джерел формування інвестиційних ресурсів	За високої вартості зовнішніх джерел формування інвестиційних ресурсів вигідно використовувати прибуток, і навпаки
3	Правові обмеження	Величина резервного капіталу та розмір щорічних відрахувань із чистого прибутку визначається на законодавчому рівні залежно від організаційно-правової форми підприємства
4	Податкова система	Законодавчі норми встановлюють ставку податку та систему податкових пільг
5	Темп інфляції	В умовах кризи важливим є забезпечення мінімального значення капіталізації прибутку підприємства, спрямованого на економічний розвиток суб'єктів господарювання
6	Рівень конкуренції в галузі	Забезпечення конкурентних переваг потребує істотного розширення і відновлення виробничого потенціалу підприємства
7	Загальноекономічна ситуація в країні	В умовах пожвавлення і підйому зростає середньоринковий рівень прибутку на вкладений капітал. Це зумовлює підвищення частки прибутку, яка капіталізується
8	Доступність альтернативних зовнішніх фінансових ресурсів	Якщо доступ до зовнішніх джерел обмежений чи вартість залучення позиченого капіталу вища, ніж середньозважена вартість капіталу, яка склалася на підприємстві, то більш ефективним буде збільшення частки прибутку, яка використовується для інвестування виробничого розвитку
9	Стан кон'юнктури ринку продукції підприємства	Сприятливі тенденції на товарному ринку стимулюють зростання капіталізованої частки прибутку і навпаки

вання (коефіцієнт виплати прибутку власникам (коефіцієнт дивідендних виплат), коефіцієнт прибутку власників на вкладений капітал, коефіцієнт участі персоналу у прибутках, коефіцієнт стимулювання праці за рахунок прибутку, середній рівень виплат прибутку персоналу).

На нашу думку, наведений перелік показників не можна вважати показниками оцінки ефективності, оскільки вони вказують на частку чистого прибутку, який розподілено за відповідними напрямками, а отже, є показниками структури розподілу чистого прибутку.

На думку Б. Сидяги, оцінювання ефективності капіталізації прибутку необхідно здійснювати шляхом порівняння фактичної рентабельності власного капіталу із середньою ставкою відсотка за депозитами. Автор вважає, що якщо фактична рентабельність власного капіталу нижча за ставку депозитного відсотка, то капіталізація прибутку для акціонерів не вигідна.

Для оцінювання ефективності дивідендної політики запропоновано використовувати

показники зниження вартості використовуваного капіталу або підвищення ринкової вартості акцій [14, с. 45].

На нашу думку, оцінити ефективність прийнятих управлінських рішень щодо розподілу прибутку підприємства можна лише з урахуванням їх впливу на фінансовий стан підприємства. Розподіл прибутку пропонується вважати оптимальним, якщо спостерігається таке співвідношення між темпами зміни складників джерел фінансування майна підприємства:

$$T_{зрПЗ} \leq T_{зрК} \leq T_{зрВК}, \quad (1)$$

де $T_{зрПЗ}$ – темп зростання поточних зобов'язань;

$T_{зрК}$ – темп зростання загальної величини капіталу підприємства;

$T_{зрВК}$ – темп зростання власного капіталу.

Саме за цих умов на підприємстві досягаються:

- дотримання вимог чинного законодавства щодо формування резервного капіталу;
- оптимальність розподілу чистого прибутку на капіталізовану і спожиту частини;

Внутрішні чинники впливу на пропорції розподілу чистого прибутку підприємства

№ з/п	Чинник	Коментар
1	Сума прибутку	За наявності невеликої суми чистого прибутку більша його частина йде на створення обов'язкових резервів, виплату дивідендів за привілейованими акціями та ін.
2	Наявність на підприємстві високо-рентабельних інвестиційних проектів	Якщо в портфелі підприємства є реальні проекти, внутрішня норма окупності яких значно перевищує середньозважену ціну інвестованого капіталу, і такі проекти можуть бути реалізовані у відносно короткий час, то частка капіталізованого прибутку зростає
3	Необхідність прискореного завершення розпочатих інвестиційних проектів	За відсутності інвестиційних ресурсів для прискореного завершення розпочатих інвестиційних проектів слід відмовитися від високого рівня споживання прибутку на користь його капіталізації
4	Рівень підприємницького ризику	Нестійкість ринку, залежність від випадку, низька конкурентоспроможність продукції, нераціональність структури активів змушують підприємство відволікати власні фінансові ресурси на задоволення поточних потреб. Це, безумовно, призводить до зростання капіталізованої частки прибутку
5	Поточна платоспроможність підприємства	За її низького рівня необхідно скорочувати ту частку прибутку, що йде на споживання
6	Діючі програми участі персоналу у прибутках	Чим вище обсяг зобов'язань підприємства перед персоналом щодо участі у прибутках, тим більшою є частина спожитого прибутку.
7	Стадія життєвого циклу підприємства	На ранніх стадіях життєвого циклу підприємства мають більші потреби, а тому більше інвестують у свій розвиток. Для них, як правило, обмеженим є доступ до зовнішніх джерел фінансування, тому частка капіталізованого прибутку зростає
8	Дивідендна політика	Спрямування достатньої суми прибутку на виплату дивідендів та їх високий рівень збільшують попит на акції і підвищують ринковий курс цих акцій. Водночас обмежується власне джерело фінансування, ускладняється вирішення завдань перспективного розвитку підприємства. Низький рівень дивідендів призводить до протилежних наслідків. З урахуванням цих обставин акціонерне товариство повинне вибрати таку дивідендну політику, яка відповідала б конкретним умовам його діяльності

– поліпшення фінансового стану підприємства через підвищення рівня його фінансової стійкості, що залежить від частки власних джерел формування майна.

Висновки з цього дослідження. Таким чином, політика управління розподілом прибутку підприємства повинна відображати основні вимоги загальної стратегії розвитку підприємства, сприяти підвищенню його рин-

кової ціни, формувати необхідні обсяги інвестиційних ресурсів, забезпечувати матеріальні інтереси власників і працівників. Аналітичне забезпечення сприяє економічно обґрунтованому прийняттю управлінських рішень щодо розподілу прибутку. Оптимальність розподілу прибутку підприємства на спожиту і капіталізовану частини слід оцінювати з урахуванням їх впливу на фінансовий стан підприємства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/436-15>.
2. Про господарські товариства : Закон України від 19.09.1991 № 1576-XII (зі змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>.
3. Про акціонерні товариства : Закон України від 17.09.2008 № 514-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc?cade=514=17>.

4. Про порядок бухгалтерського обліку окремих активів та операцій підприємств державного, комунального секторів економіки і господарських організацій, які володіють та/або користуються об'єктами державної, комунальної власності : Положення, затверджене Наказом Мінфіну від 19.12.06 № 1213 (зі змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1363-06>.
5. Ширягіна О.Є. Формування та використання прибутку підприємств : автореф. дис. ... к. е. н. : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / О.Є. Ширягіна ; ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана». – К., 2007. – 22 с.
6. Шарманська С.О. Прибуток та особливості його формування і використання в транзитивній економіці : автореф. дис. ... к. е. н. : спец. 08.00.01 / С.О. Шарманська ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2010. – 22 с.
7. Мельник Т.Ю. Теоретичні аспекти аналітичного забезпечення контролювання розподілу прибутку підприємства / Т.Ю. Мельник // Науковий вісник Херсонського державного університету / Економічні науки. – 2015. – № 12. – Ч. 2. – С. 201–205.
8. Антоненко О.Б., Макарова М.В. Управління прибутком енергопостачальних компаній: традиційні і новітні підходи : [монографія] / О.Б. Антоненко, М.В. Макарова. – Полтава : ПУЕТ, 2012. – 202 с.
9. Михайлова Н.В. Дискусійні підходи до розподілу прибутку підприємств / Н.В. Михайлова // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. – 2014. – № 2(64). – С. 59–63.
10. Ніпіаліді О.Ю. Практика управління прибутком підприємств в умовах проциклічності економіки» / О.Ю. Ніпіаліді // Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. –2016. – № 3. – С. 19–30.
11. Хачатрян В.В. Удосконалення розподілу прибутку торговельних підприємств / В.В. Хачатрян // Вісник Хмельницького національного університету. – 2011. – № 3. – С. 62–64.
12. Ершова Н.Ю. Методичні підходи до аналізу ефективності використання прибутку підприємств / Н.Ю. Ершова, А.О. Мірошніченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.kpi.kharkov.ua/archive/MicroCAD/2015/S16/2015_5_Tezisy_sbornik_part3_2015_135.pdf.
13. Правдюк Н.Л. Обліково-аналітичне забезпечення управління прибутком підприємства / Н.Л. Правдюк // Облік і фінанси. – 2015. – № 4. – С. 53–60 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_ar_k_2015_4_10.
14. Сидяга Б. Механізми управління формуванням і використанням прибутку підприємствами / Б. Сидяга // Галицький економічний вісник. – 2010. – № 1(26). – С. 41–45.